

Ewaluacja w polityce społecznej

Wprowadzenie

Dr hab. Ryszard Szarfenberg, prof. UW
(były) Instytut Polityki Społecznej UW

rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/dzienne/

Rok akademicki 2021/2022

Tematyka wykładu

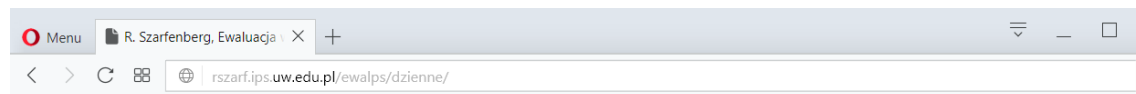
- Wprowadzenie organizacyjne
- Wprowadzenie merytoryczne

Wprowadzenie organizacyjne

Aktualna strona przedmiotu i jej struktura

rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/dzienne

Zasady zaliczenia

Uniwersytet Warszawski, Instytut Polityki Społecznej
EWALUACJA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

PROGRAM | [CO NOWEGO?](#)

Aktualności

Prowadzący: dr hab. Ryszard Szarfenberg - [www](#), [e-mail](#) (wykład w semestrze zimowym), dr Małgorzata Oldak, dr Renata Gierszewska (ćwiczenia w semestrze letnim)

[Dyżury](#)

Motto: ewaluacja to nie jest żadna wiedza tajemna

Efekty kształcenia

Po ukończeniu przedmiotu student jest przygotowany do ćwiczeń w semestrze letnim.

- Wyjaśnia czym jest ewaluacja odwołując się do specyfiki jej celów i funkcji, jej kryteriów oraz metod i technik.
- Rozróżnia i rozpoznaje różne modele i podejścia do ewaluacji oraz wybiera model odpowiedni do danych warunków.
- Ocenia przydatność metod i technik ewaluacji w zależności od celów ewaluacji.
- Oddziela i odróżnia poszczególne kroki w procedurze prowadzenia ewaluacji.
- Uzasadnia znaczenie standardów ewaluacji dla jej prowadzenia.
- Rozwiązuje proste zadania z zakresu projektowania ewaluacji.
- Ocenia przykłady ewaluacji pod względem ich zgodności ze standardami ewaluacji.

Tematyka wykładów

- [Wprowadzenie](#)
- [Definicje, funkcje i cele ewaluacji na tle audytu, monitoringu i badań](#)
- [Ewaluacja w cyklu polityki publicznej i w pracy socjalnej – sprawność działania](#)
- [Kryteria ewaluacji – skuteczność](#)
- [Kryteria ewaluacji - efektywność](#)
- [Kryteria ewaluacji - użyteczność, trwałość, trafność](#)
- [Dane i badania w kontekście ewaluacji](#)
- [Dane i badania w kontekście ewaluacji – metody ilościowe](#)
- [Metoda ewaluacji](#)
- [Ewaluacja oparta na teorii projektu](#)
- [Procedura przeprowadzania ewaluacji na przykładzie modelu ewaluacji CIPP](#)
- [Standardy ewaluacji i metaewaluacja](#)
 - [Standardy PTE](#) i kilka standardów zagranicznych przetłumaczonych na język polski
 - [American Evaluation Association](#)
 - [Australasian Evaluation Society](#)
 - [Swiss Evaluation Society \(SEVAL\)](#)
 - [United Kingdom Evaluation Society](#)
- [Przykład ewaluacji – ewaluacja Wolskiego Programu Reintegracji Społecznej „Dруга szansa”](#)
 - [publikacja informująca o projekcie i jego ewaluacji scalona z raportem z drugiego etapu ewaluacji i recenzja](#)
 - [raport z ewaluacji programu 10 lat później](#)
- [Przyszłość ewaluacji](#)

Lista tematów może ulec niewielkim zmianom

Efekty kształcenia

Wskazówki i wymagania dotyczące pracy i prezentacji

Tematy zajęć i prezentacje wykładowe

Zasady zaliczenia przedmiotu

- Obecność na zajęciach - dwie nieobecności bez konsekwencji, każda następna do 6 wymaga zaliczenia, powyżej 6 nieobecności automatycznie powtarzanie przedmiotu. Weryfikacja obecności - lista z podpisem.
- Dokonanie analizy wybranej ewaluacji projektu społecznego na podstawie jej końcowego raportu oraz ewentualnie innych danych. Ocenie podlegać będzie prezentacja na zajęciach oraz raport całościowy.
- Egzamin pisemny na podstawie treści zajęć, podręcznika i ewentualnie literatury dodatkowej.

Wskazówki i wymagania wobec raportu z analizy ewaluacji

- Pracę wykonuje jedna osoba lub zespół dwuosobowy
- Zadanie główne polega na dokonaniu analizy wybranej ewaluacji jednego niewielkiego projektu z zakresu polityki społecznej
- Etap wstępny:** należy znaleźć raport z ewaluacji (wykorzystać można Google ze słowami "ewaluacja końcowa", "EFS", "raport" "projekt"), przejrzeć znalezione raporty, wybrać jeden z nich, przesłać propozycję do prowadzącego [formularzem do 23 października](#) w celu uzyskania akceptacji potwierdzenia.
- Etap 1: kryteria ewaluacji (wykłady 4-6)**
 - Wyodrębnić kryteria ewaluacyjne zastosowane w wybranej ewaluacji, przytoczyć cytaty z raportu z ich opisem słownym, ocenić zgodność nazewnictwa i opisu kryteriów z ich teorią przedstawioną na wykładzie. Pytanie: czy i w jakim stopniu definicje kryteriów ewaluacji były zgodne z definicjami wykładowymi?
 - Przeanalizować sposób wybrania i ważenia kryteriów. Pytanie: czy i w jakim stopniu świadomie wybrano kryteria i dokonano ich hierarchizacji?
 - Przeanalizować sposób operacjonalizacji kryteriów ewaluacyjnych. Pytanie: w jaki sposób mierzone były kryteria ewaluacyjne w kontekście danego projektu (np. jeżeli wybrano skuteczność, to w jaki sposób dokonano jej pomiaru i ile wyniosła)?
- Etap 2. Źródła danych o projekcie do ewaluacji, narzędzia ich uzyskania oraz sposób prezentacji (wykłady 7 i 8)**
 - Poszukujemy w raporcie wszystkich źródeł danych o projekcie, jakie były wykorzystywane (jakie dokumenty były analizowane, z kim przeprowadzono ankiety, wywiady) i krótko je przedstawiamy. Pytanie: jakie były źródła danych o projekcie?
 - Poszukujemy informacji o narzędziach uzyskania danych ze źródeł. Pytanie: jakie techniki uzyskiwania danych ze źródeł zastosowano?
 - Sprawdzamy sposób przedstawiania zebranych danych. Pytanie: w jaki sposób przedstawiono dane o projekcie w raporcie z ewaluacji?
- Etap 3. Teoria projektu i metoda ewaluacji (wykłady 9-11)**
 - Poszukujemy informacji o teorii projektu. Pytanie: jaka teoria oddziaływania projektu (teoria zmiany) była jego uzasadnieniem? Czy i w jakim stopniu zastosowano teorię zmiany do ewaluacji projektu?
 - Sprawdzamy, czy w raporcie są informacje na temat metod ewaluacji cząstkowych. Pytanie: jakimi metodami ewaluatorzy ocenili projekt według wybranych przez siebie kryteriów?
 - Sprawdzamy, czy w raporcie są informacje na temat metody ewaluacji łącznej. Pytanie: jaką metodą ewaluatorzy ocenili projekt łącznie na podstawie jego ocen cząstkowych?
- Etap 4. Metaewaluacja (wykład 13)**
 - Poszukujemy informacji o tym, czy w ewaluacji stosowano się do standardów ewaluacji Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego lub innymi. Pytanie: czy i w jakim stopniu w ewaluacji kierowano się standardami ewaluacji?

Raporty cząstkowe z poszczególnych etapów prac zespoły będą przedstawiały na odpowiednich zajęciach

- Raport z etapu 1 – zajęcia 4-6
- Raport z etapu 2 – zajęcia 7-8
- Raport z etapu 3 – zajęcia 9-11
- Raport z etapu 4 – zajęcia 13
- Raport z przeprowadzonej analizy należy przesłać mailem w całości do 14 stycznia 2021.** Raport powinien mieć stronę tytułową z tytułem: „Analiza ewaluacji projektu...”, nazwiskami autorów i ich mailami, spisem treści, streszczeniem, strukturą odpowiadającą poszczególnym etapom pracy, podsumowaniem i wykorzystaną literaturą. W raporcie należy stosować cytaty i przypisy do źródeł danych (niezależnie od ich akademickich).

LITERATURA

Podręcznik podstawowy

- B. Szatur-Jaworska (red.). "Ewaluacja w służbach społecznych", Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Warszawa 2010.**
[R. Szarfenberg, "Ewaluacja w polityce społecznej" w: J. Męcina, G. Firli-Fesnak red. "Polityka społeczna. Podręcznik akademicki", PWN, Warszawa 2018.](#)

Podręcznik podstawowy

Struktura strony przedmiotu cd.

Literatura o ewaluacji w kontekście polityki społecznej (od najnowszych)

- ["O ewaluacji z różnych perspektyw. Refleksje i wskazówki na temat kształtowania jakości działań w polityce społecznej"](#), Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, ROPS w Krakowie, Kraków 2013.
- J. Szymanowska (red.) "Ewaluacja w pracy socjalnej", Impuls, Kraków 2012.
- A. Hryniewicka (red.) "Różne wymiary skuteczności w pomocy społecznej", Instytut Rozwoju Służb Społecznych 2011.
- Z. Wiśniewski, K. Zawadzki (red.) "Efektywność polityki rynku pracy w Polsce", WUP-UMK, Toruń 2011.
- ["Ewaluacja programów i przedsięwzięć społecznych. Katalog dobrych praktyk"](#), Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, 2012.
- J. Staręga-Piąsek, A. Hryniewicka (red.) ["O potrzebie ewaluacji w pomocy społecznej"](#), Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2008.
- ["Wykorzystywanie narzędzi ewaluacyjnych w pomocy społecznej"](#) raport Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, 2008.
- K. Ornacka ["Ewaluacja między naukami społecznymi i pracą socjalną"](#), Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2003.

Podręczniki, poradniki pozostałe

- [K. Olejniczak, M. Kozak, B. Ledzion \(red.\) „Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki”, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Akademia im. Koźmińskiego, Warszawa 2008.](#)
- S. Bienias, T. Gapski, J. Jąkowski, I. Lewandowska, E. Opalka, P. Strzemboszewski ["Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej"](#), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- A. Kowalewska ["Poradnik dla Wnioskodawcy: Jak przygotować dobry projekt, a potem przeprowadzić jego ewaluację"](#), NBP 2015.
- K. Pytlak ["Podręcznik ewaluacji projektów infrastrukturalnych. Czy Twój projekt przyniesie oczekiwane korzyści"](#), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.
- T. A. Grzeszczyk ["Ocena projektów europejskich 2007-2013"](#), Placet, Warszawa 2009.

Wybory tekstów zagranicznych

- A. Haber, Z. Popis (red.) ["\(R\)ewaluacja Poszukiwanie nowych metod oceny efektów"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 2013.
- L. Korporowicz (red.) ["Ewaluacja w Edukacji"](#), Oficyna Naukowa, Warszawa 1997.

Pozostałe od najnowszych

- S. Jaskuła ["Ewaluacja w edukacji"](#), Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2018.
- J. Pokorski, Z. Popis, T. Wysznińska (red.) ["Ewaluacja oparta na teorii w złożonym otoczeniu społeczno-ekonomicznym"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 2017.
- A. Haber, K. Olejniczak (red.) ["\(R\)ewaluacja 2. Wiedza w działaniu"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2014.
- A. Haber, M. Szałaj (red.) ["Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.
- ["Ewaluacja ex ante – podsumowanie doświadczeń administracji polskiej"](#), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.
- M. Ferry, K. Olejniczak ["Wykorzystanie ewaluacji w zarządzaniu programami unijnymi w Polsce"](#), Ernst & Young Polska, Warszawa 2008.
- A. Haber, M. Szałaj (red.) ["Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.
- K. Olejniczak ["Mechanizmy wykorzystania ewaluacji. Studium ewaluacji średniookresowych INTERREG III"](#), Scholar, Warszawa 2008.
- A. Haber ["Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza"](#), Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2007.

Artykuły

- A. Baranowska-Rojas ["Wpływ polityki społecznej na niską dzietność? Międzynarodowe badania ewaluacyjne na temat polityki rodzinnej"](#), Polityka Społeczna, 2017.
- K.W. Frieske ["Nauki społeczne w służbie spraw publicznych – polskie tradycje"](#), w: A. Haber, M. Szałaj (red.), ["Środowisko i warsztat ewaluacji"](#), PARP, 2008.
- M. Granosik ["Dwa paradygmaty ewaluacji w pracy socjalnej"](#), w: J. Szymanowska (red.) ["Ewaluacja w pracy socjalnej"](#), Impuls, Kraków 2012.

Literatura o ewaluacji w kontekście polityki społecznej

Standardy ewaluacji polskie i zagraniczne

Standardy ewaluacji

- [Standardy ewaluacji, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne.](#)
- [Przewodnik Zasad Ewaluacyjnych, American Evaluation Association](#)
- [Wytyczne dla etycznego przeprowadzenia ewaluacji, Australasian Evaluation Society](#)
- [Standardy ewaluacji, Swiss Evaluation Society \(SEVAL\)](#)
- [Wskazówki dobrej praktyki w ewaluacji, United Kingdom Evaluation Society](#)

Przykłady ewaluacji pojedynczych projektów

- ["Druga Szansa" Wolski program reintegracji społecznej \(publikacja scalona z raportem z drugiego etapu ewaluacji i recenzją, raport z ewaluacji programu 10 lat później\)](#)
- [The Spirit of Consuelo AN EVALUATION OF KE AKA HO'ONA: A Values-Based, Self-Help Housing and Community Development Program for Income Families in Hawaii](#) (krótkie streszczenie po polsku jest w: R. Szarfenberg ["Wprowadzenie do ewaluacji..."](#))

Wywiady

- [Dbamy o standardy ewaluacji - Rozmowa z Jakubem Wróblewskim z Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego](#)
- [Karol Olejniczak, "Ewaluacja to zadna wiedza tajemna"](#)

Zalecane strony

- [Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne](#)
- [Wyniki badań ewaluacyjnych wykorzystania funduszy europejskich w Polsce](#)
- [Konferencje ewaluacyjne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości](#)
- [BetterEvaluation](#)

Przykłady raportów ewaluacyjnych

Zalecane strony

Literatura o ewaluacji ogólnej

Forma zajęć i zaliczenie przedmiotu

- Zajęcia będą prowadzone stacjonarnie
- Zaliczenie
 1. **Przygotowanie raportu z analizy ewaluacji** jednoosobowo lub w zespole (2 osoby), wskazówki na [stronie przedmiotu](#)
 2. **Egzamin pisemny** na podstawie treści wykładowych i literatury obowiązkowej w sesji zimowej
 3. **Obecność na zajęciach**, nieobecności od 3 do 6 wymagają zaliczenia na dyżurach prowadzącego, powyżej 6 nieobecności – powtarzanie przedmiotu

Wskazówki do wykonania zadania analizy wybranej ewaluacji

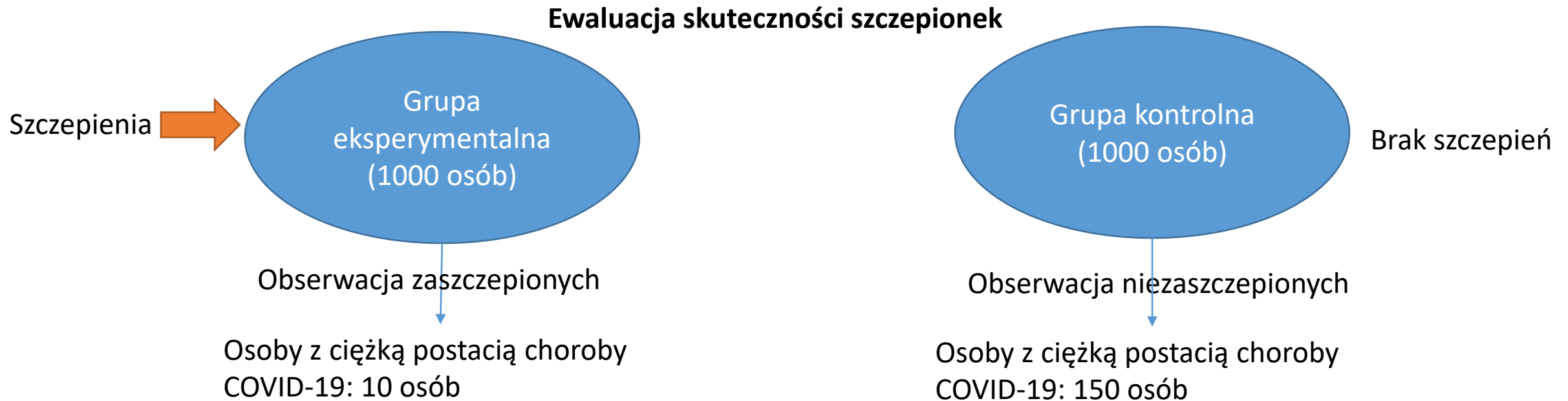
1. Wpisujemy w wyszukiwarce Google słowa: „EFS” „raport”, „ewaluacja”, „projekt”, „raporty ewaluacyjne”
2. Spośród wyników wybieramy jeden raport ewaluacyjny, który wydaje się najbardziej interesujący
3. Wybraną ewaluację należy zgłosić do akceptacji do **12 października** poprzez [formularz](#)
4. Na podstawie raportu i ewentualnie innych źródeł analizujemy wybraną ewaluację według [wskazówek na stronie przedmiotu](#) oraz poprzez wypełnianie kolejnych formularzy Google
5. Na kolejnych zajęciach prezentujemy wyniki analizy
6. Piszemy raport zawierający analizę wybranej ewaluacji według [wskazówek na stronie przedmiotu](#) (termin przesłania 22 stycznia 2022)

Wprowadzenie merytoryczne

Tematy wykładu

1. Ewaluacyjne myślenie o polityce społecznej i projektach społecznych
2. Przykład Programu Rodzina 500 Plus w ujęciu naukowym i ewaluacyjnym
3. Podstawowa logika projektu społecznego
4. Wstępne charakterystyki ewaluacji na tle oceniania potocznego i kategorii analizy działań
5. Ewaluacja projektów, programów i polityk społecznych

Przykład zastosowania podejścia ewaluacyjnego: Skąd wiemy o skuteczności szczepień na COVID-19 i co oznacza skuteczność szczepionki na poziomie x%?

Wniosek: ryzyko ciężkiej postaci choroby w grupie eksperymentalnej jest 15 razy mniejsze (1% do 15%)

Pomiar skuteczności.

- Jeżeli w grupie eksperymentalnej było tyle samo przypadków ciężkiej postaci C-19 co w kontrolnej, to skuteczność jest 0%.
- Jeżeli w grupie eksperymentalnej byłoby 0 przypadków, a w kontrolnej 150, to skuteczność wynosiłaby 100%.
- Faktyczna skuteczność w tym przykładzie: **1 odjąć 10/150 razy 100% = 93%**. Miara skuteczności opiera się więc na porównaniu wyników (tu zachorowalności na chorobę) między grupą eksperymentalną i kontrolną

Przykład zastosowania podejścia ewaluacyjnego do oceny sensowności interwencji publicznej w postaci nakazu noszenia maseczek

Badano poziom ryzyka zarażenia się wirusem SARS-Cov-2 **z maseczką i bez niej** w zależności od

- 1. Aktywności werbalnej** (cisza, mowa, śpiew)
- 2. Miejsca przebywania** (na dworze, w pomieszczeniu dobrze/źle wentylowanym)
- 3. Liczby osób w danym miejscu** (mało, dużo)
- 4. Czasu przebywania** (krótko, długo)

Kolory oznaczają poziom ryzyka zarażenia: zielony – niski, pomarańczowy – średni, czerwony – wysoki

Risk of SARS-CoV-2 transmission in different settings

considering only asymptomatic individuals

Z maseczką

Wearing face coverings, contact for a short time						
	Low occupancy			High occupancy		
	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated
Silent	Low	Low	Low	Low	Low	Medium
Speaking	Low	Low	Low	Low	Low	Medium
Shouting, singing	Low	Low	Medium	Medium	Medium	High

Wearing face coverings, contact for a prolonged time						
	Low occupancy			High occupancy		
	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated
Silent	Low	Low	Medium	Low	Medium	High
Speaking	Low	Low	Medium	Medium	Medium	High
Shouting, singing	Low	Medium	High	Medium	High	High

Bez maseczki

No face coverings, contact for a short time						
	Low occupancy			High occupancy		
	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated
Silent	Low	Low	Medium	Medium	Medium	High
Speaking	Low	Medium	Medium	Medium	High	High
Shouting, singing	Medium	Medium	High	High	High	High

No face coverings, contact for a prolonged time						
	Low occupancy			High occupancy		
	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated	Outdoors, well ventilated	Indoors, well ventilated	Poorly ventilated
Silent	Low	Medium	High	Medium	High	High
Speaking	Medium	Medium	High	High	High	High
Shouting, singing	Medium	High	High	High	High	High

Risk of transmission low ■ medium ■ high ■

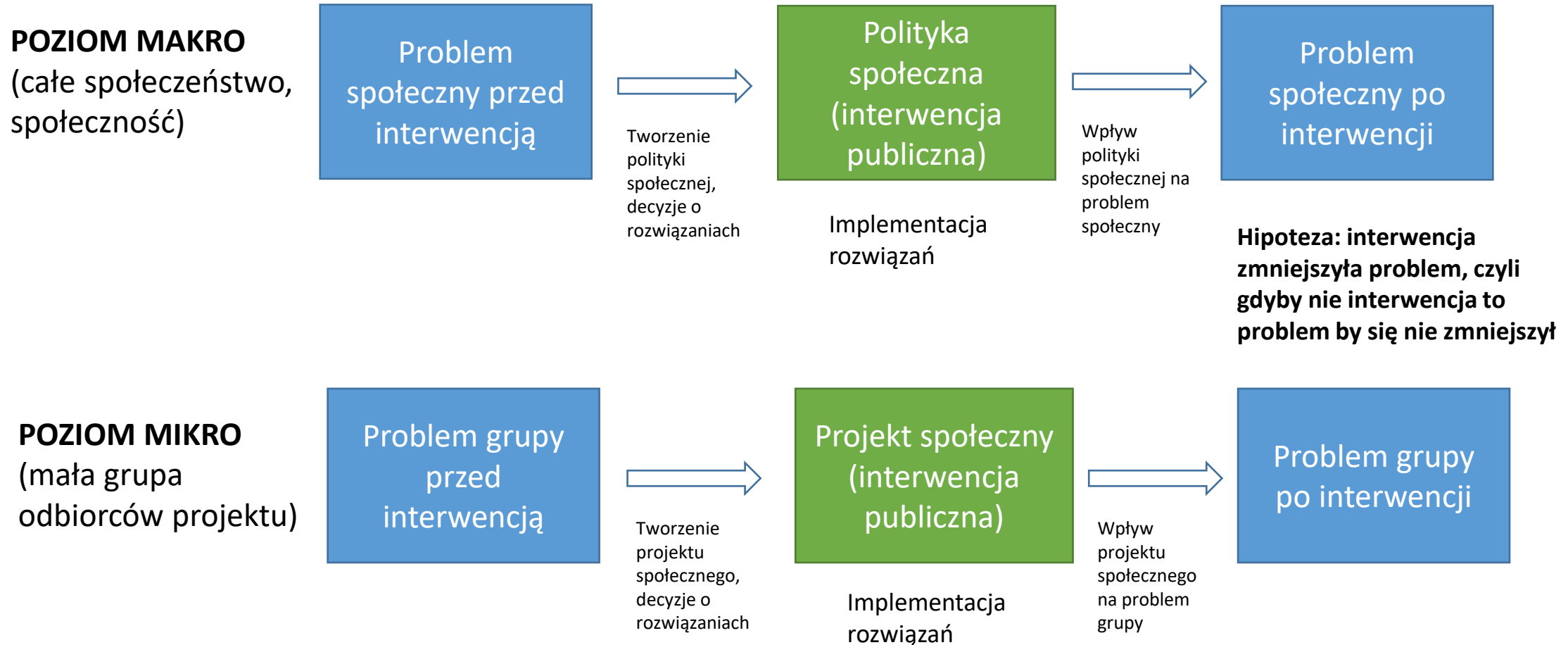
Wprowadzenie merytoryczne część 1.
Model polityki społecznej i projektu społecznego
jako interwencji publicznych opartych na wynikach
badań naukowych

Definicje interwencji w kontekście ewaluacji

Interwencja to: „Każdy **zaplanowany wysiłek**, który ma na celu **wywołanie określonych zmian w myślach, uczuciach lub zachowaniach ludzi**... Interwencja może być prostym działaniem (np. użycie nici dentystycznej) lub całym zestawem działań i elementów programu (np. program przejścia od pobierania zasiłków do pracy)” (Tucker, *Encyclopedia of Evaluation*, 2005, hasło: *intervention*)

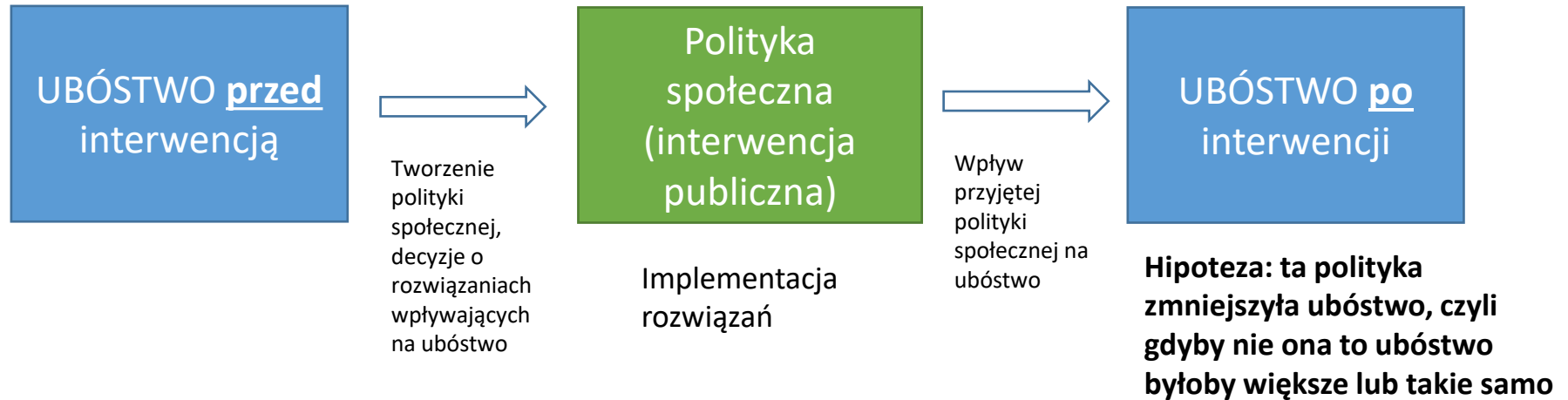
Interwencja oparta na dowodach naukowych: „Interwencje, dla których istnieją **wiarygodne dowody potwierdzające ich skuteczność w zakresie zmiany zachowań / pożądanym wyników**... Takie interwencje zostały poddane **ewaluacji**, która przyniosła mocne dowody, że mogą one osiągnąć określone wyniki” (Frey, *The SAGE Encyclopedia of Educational Research, Measurement, and Evaluation*, 2018, hasło *evidence-based interventions*)

Ogólny schemat polityki społecznej jako interwencji publicznej w celu rozwiązywania problemów na poziomie makro i mikro

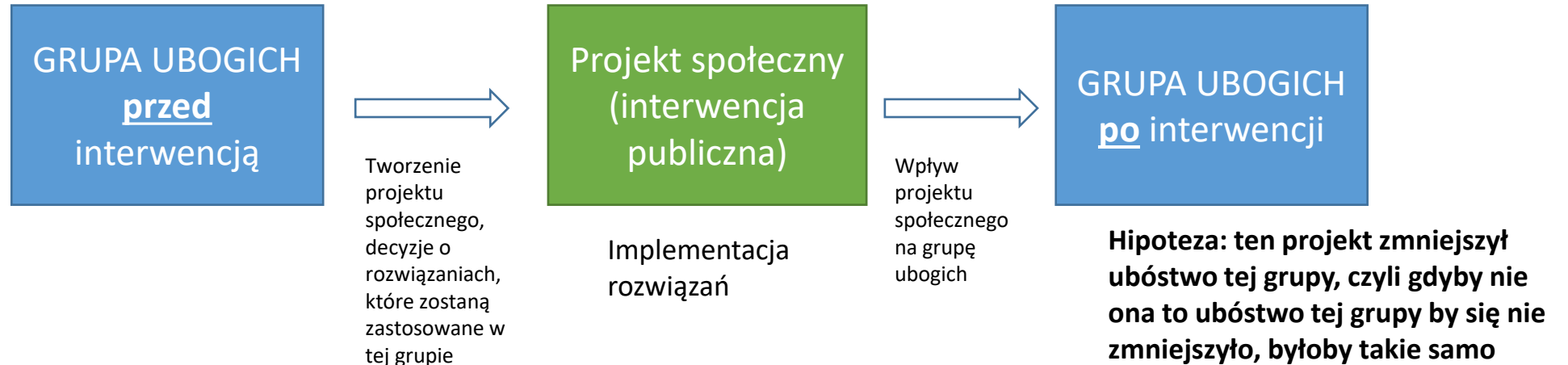

Przykład zastosowania schemat polityki społecznej jako interwencji publicznej w celu rozwiązywania ubóstwa na poziomie makro i mikro

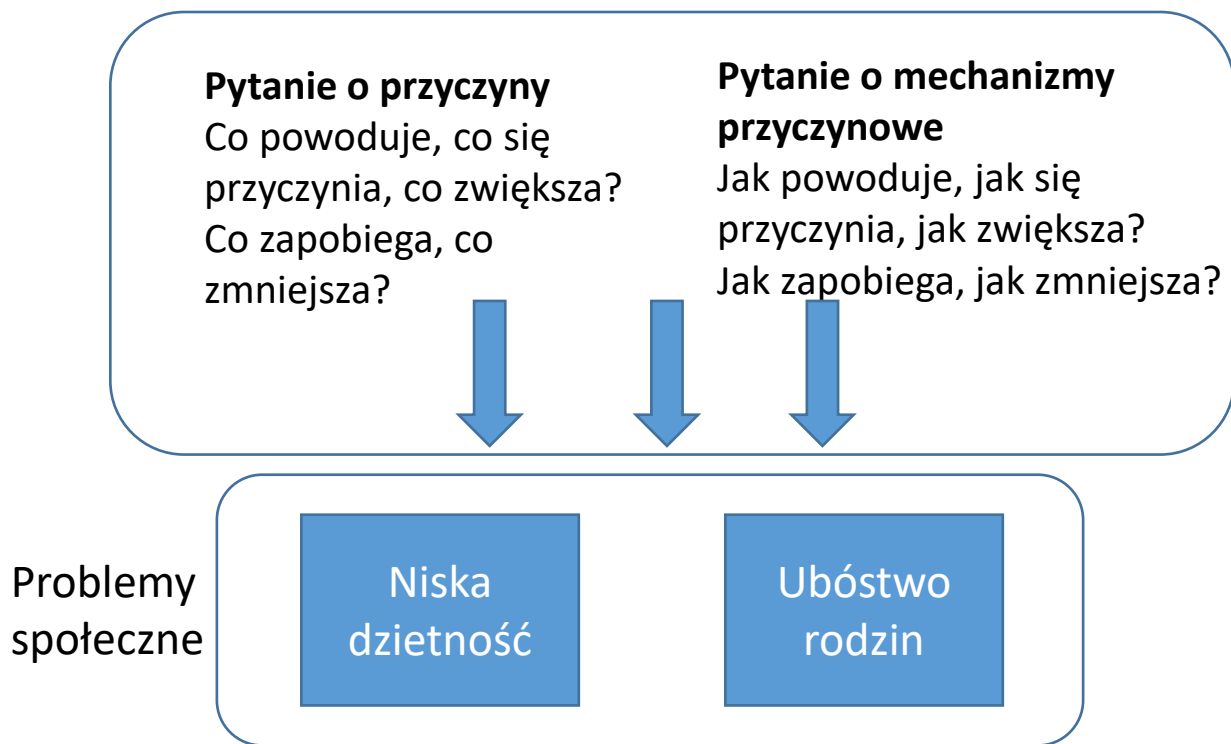
POZIOM MAKRO
(ubóstwo w całym społeczeństwie)

POZIOM MIKRO
(mała grupa ubogich osób)

Przykład „Programu Rodzina 500 Plus” jako interwencji publicznej, która mogła być oparta na wynikach badań naukowych

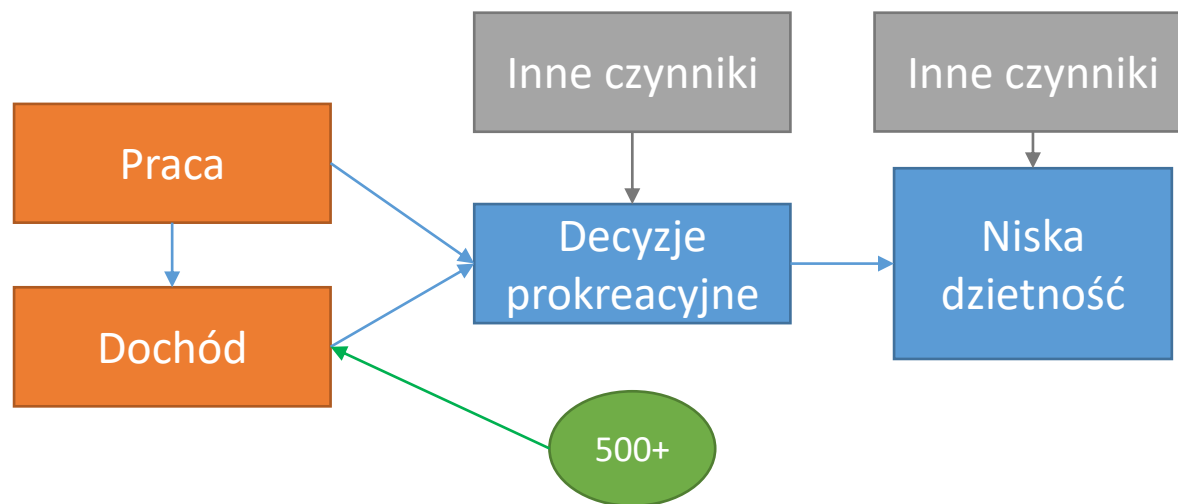

Teorie i badania problemów społecznych

- Jeżeli wiemy, co i jak powoduje i zwiększa, oraz, co i jak zapobiega i zmniejsza niską dzietność i ubóstwo rodzin, to co zmienić w ofercie polityki społecznej, aby te problemy zmniejszyły się?
- Na przykład, 60% rodzin twierdzi, że nie decydują się na kolejne dzieci ze względu na niepewność pracy i dochodów. Załóżmy, że mamy pewne niedoskonałe instrumenty wpływu na niepewność pracy i dochodów. Długookresowe i stałe świadczenia pieniężne na dzieci może zmniejszą niepewność dochodu rodzin z dziećmi

Zasadnicze pytania dla naukowców i ewaluatorów

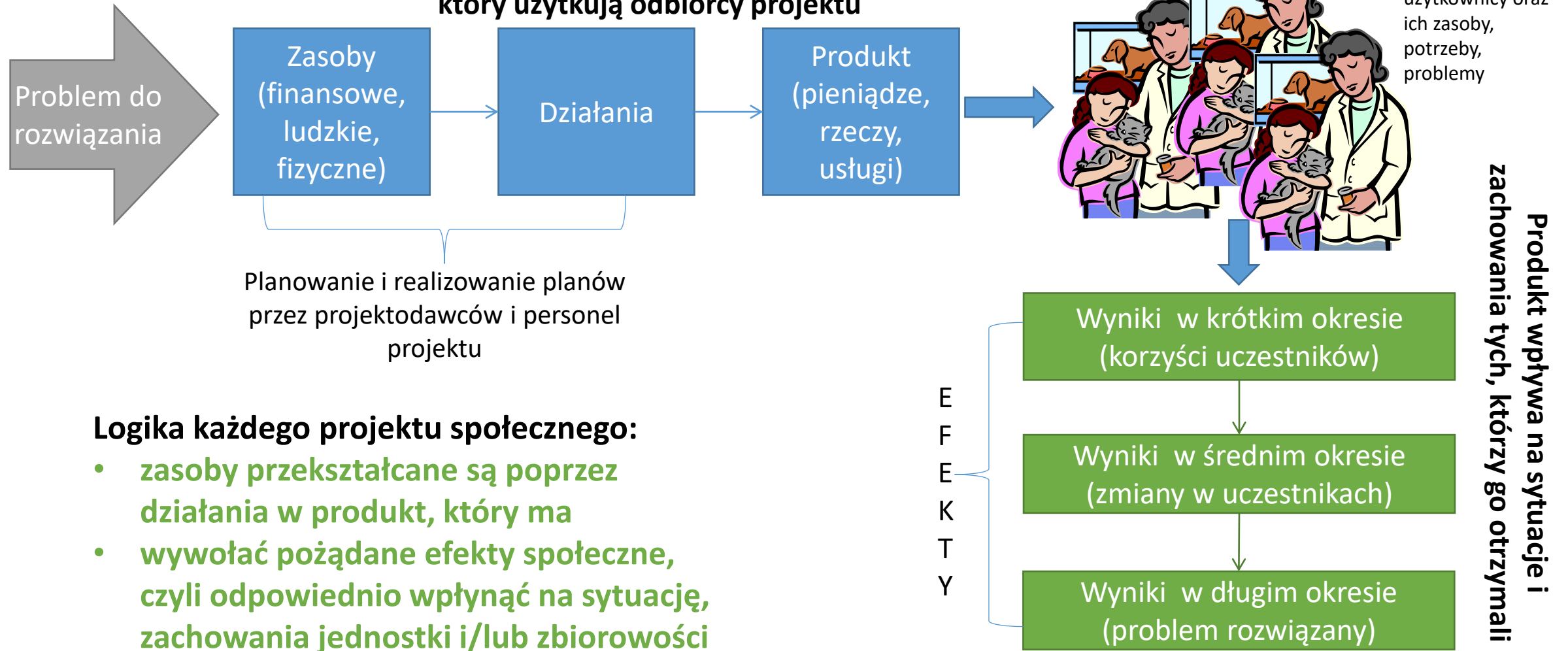
1. Czy i w jakim zakresie teoria przyczynowa problemu społecznego jest prawdziwa?
2. Czy i w jakim zakresie interwencje publiczne wpływają na przyczyny problemu społecznego?
3. **Czy warto uruchamiać interwencje publiczne, aby uzyskać określony wpływ?**

Wprowadzenie część 2.
Model projektu społecznego

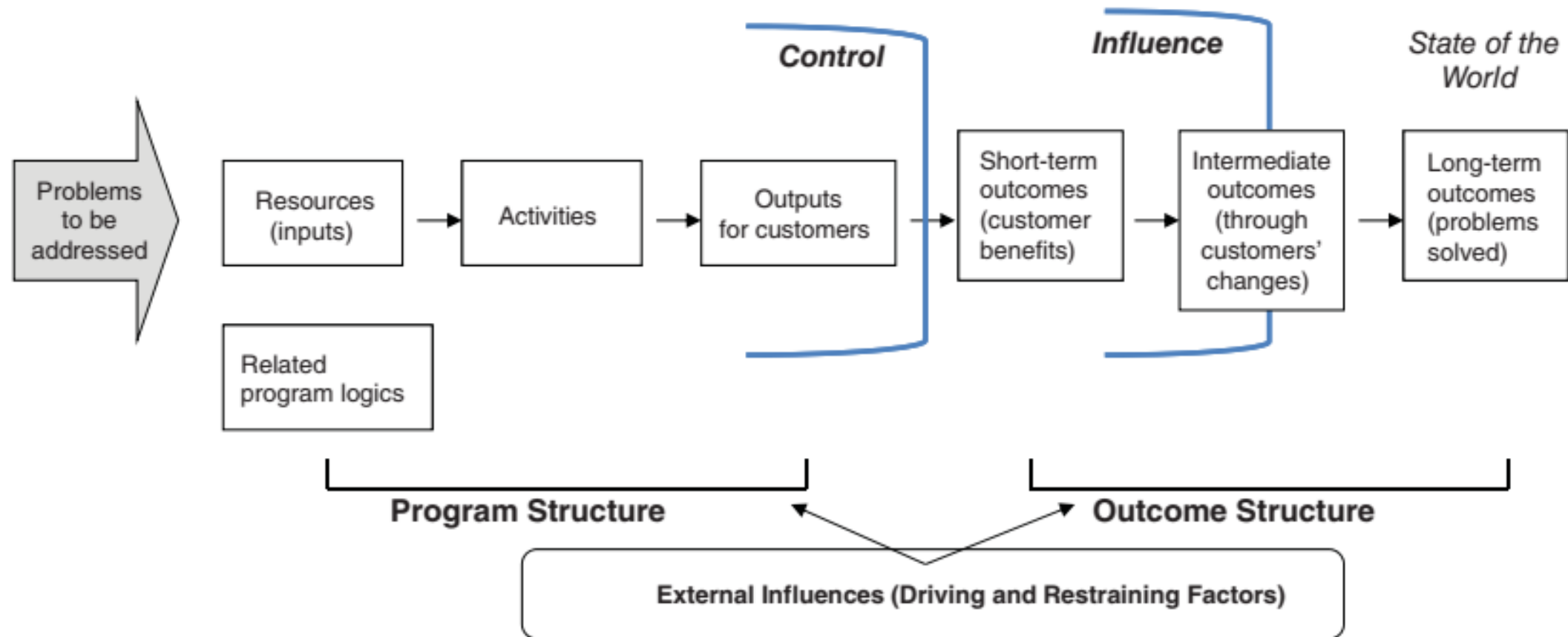
Podstawowy model projektu społecznego

Zasoby przekształcane są poprzez działania w produkt, który użytkują odbiorcy projektu

Pierwowzorem dla schematu powyżej był schemat z książki *Handbook of Practical Program Evaluation* (2015)

FIGURE 3.1. BASIC LOGIC MODEL.

Wprowadzenie część 3.

Ewaluacja jako systematyczna i metodyczna ocena

Czym się różni ewaluacja od zwykłego oceniania?

Ocenianie potoczne

Nieustalone,
niezdefiniowane,
przypadkowe,
niejasne, zmienne

Wyrywkowe,
zasłyszane,
subiektywne

Intuicyjny,
momentalny,
przypadkowy

Każdy

Jakie są kryteria oceny?

Jakie są Informacje o przedmiocie oceny?

W jaki sposób dokonuje się oceny?

Kto dokonuje oceny?

Ewaluacja profesjonalna

Zdefiniowane,
określone przed
przystąpieniem do
procesu zbierania
informacji i oceniania

Rzetelne, obiektywne,
zebrane metodami
naukowymi według
kryteriów oceny

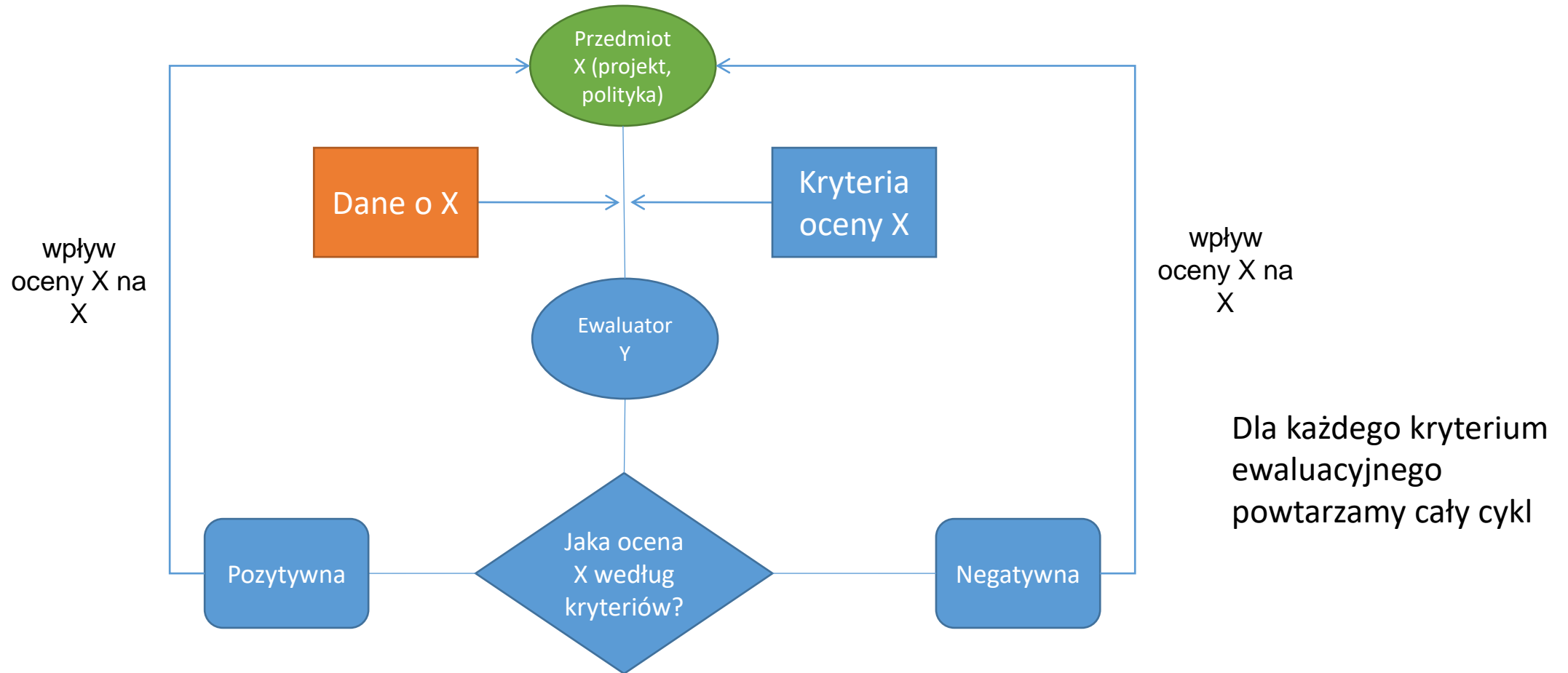
Metodyczny,
przemysłany,
czasochłonny,
według ustalonych
metod i procedur

Profesjonalista,
ewaluator

Analiza ewaluowania jako działania

Kategorie analizy czynności ewaluowania	Podstawowe pytanie	Nazwa kategorii ewaluacyjnej
<i>Podmiot</i>	Kto ewaluuje?	Ewaluator
<i>Przedmiot</i>	Co jest ewaluowane?	Ewaluandum, przedmiot ewaluacji
<i>Kryteria</i>	Pod jakim względem ewaluowane jest ewaluandum?	Kryteria ewaluacyjne
<i>Cel</i>	Po co ewaluować, po co ewaluowano?	Cele ewaluacji
<i>Sposób</i>	Jak ewaluowano?	Podejście, metoda ewaluacyjna
<i>Narzędzia</i>	Za pomocą czego ewaluowano?	Narzędzia ewaluacyjne
<i>Wytwór, produkt</i>	Co jest wytworem, produktem ewaluowania?	Oszacowanie jakości i wartości ewaluandum zawarte w raporcie z ewaluacji (zapis wyników ewaluacji)
<i>Wpływ</i>	Na co i jaki wpływ miał produkt ewaluacji?	Efekty (skutki) ewaluacyjne, wpływ ewaluacji

Uproszczony schemat ewaluowania

Ogólny opis każdej ewaluacji z przykładem

Podmiot X ewaluuje przedmiot Y według kryteriów K1...Kn, stosując metodę M i narzędzia N1...Nn, według planu P1, w wyniku czego powstaje produkt Pr, który powinien mieć wpływ W na przedmiot ewaluacji Y

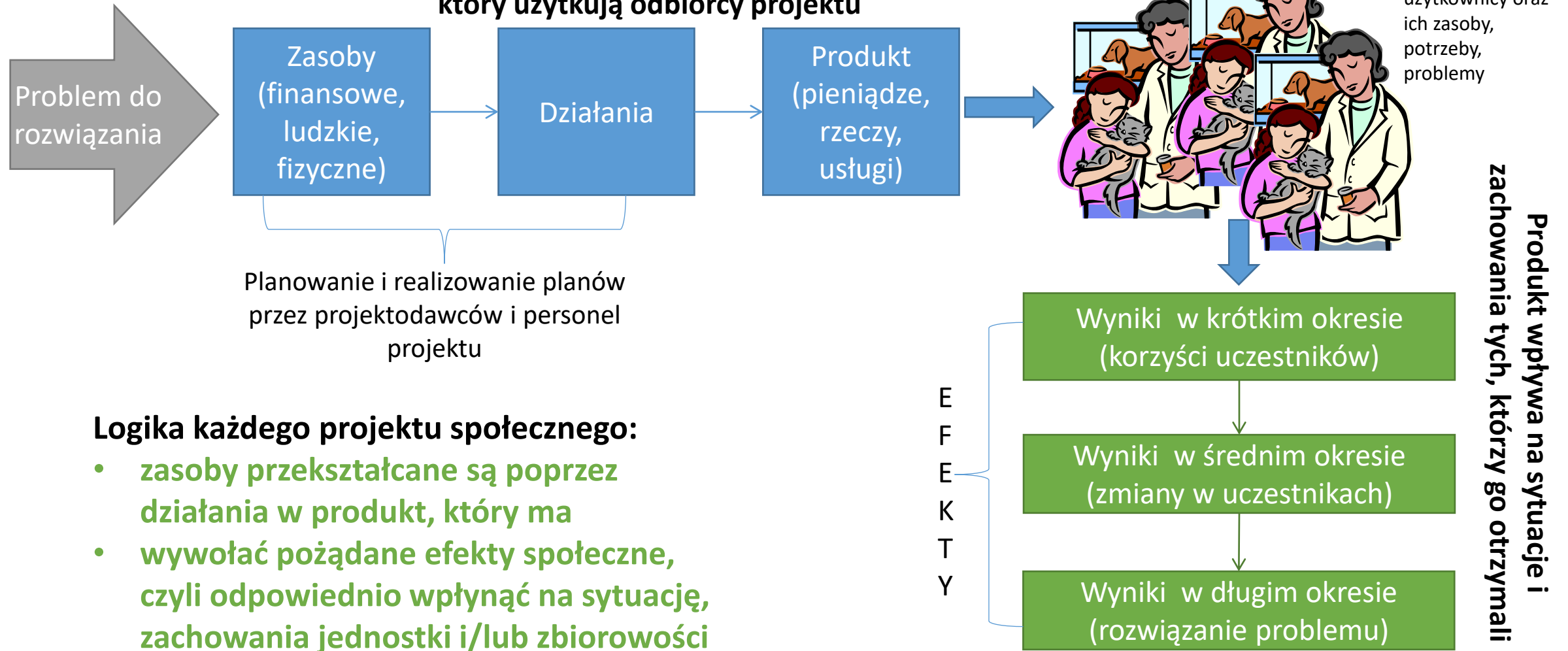
Przykład: Firma ewaluacyjna IBS (podmiot) dokonała ewaluacji projektu Pierwsza Praca dla absolwentów w powiecie podlaskim (przedmiot) według kryteriów trafności, skuteczności, efektywności, trwałości i użyteczności (kryteria), w wyniku czego powstał raport ewaluacyjny z oceną ewaluacyjną (produkt), po którego przeczytaniu dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy postanowił nie kontynuować tego programu (wpływ)

Wprowadzenie część 4.

Ewaluacja polityki społecznej jako zbioru programów,
które są zbiorami projektów społecznych

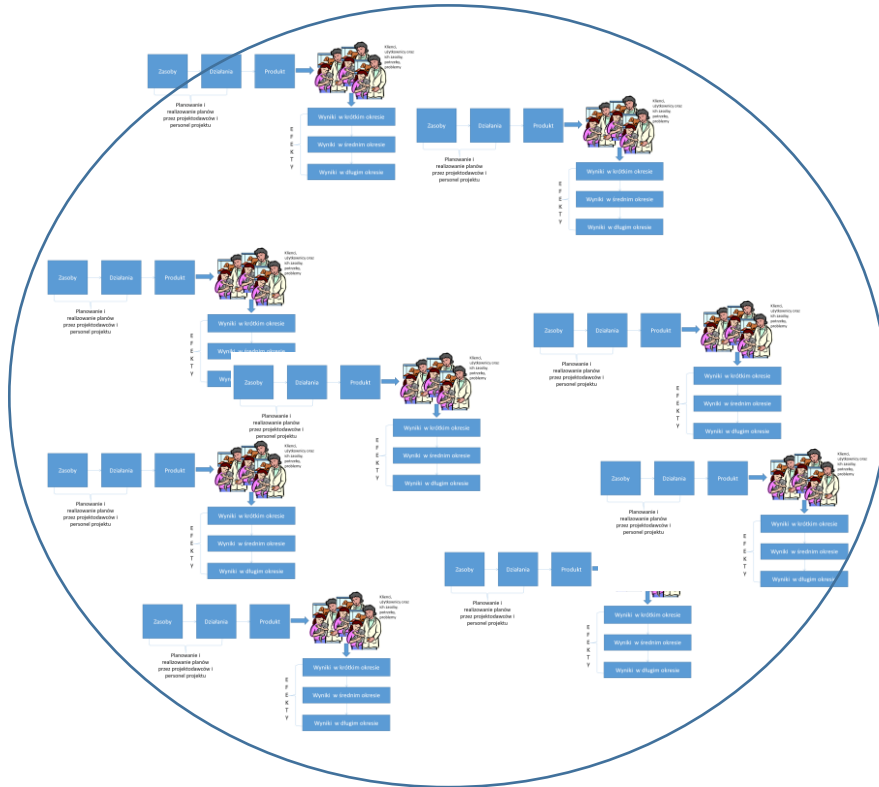
Podstawowy model projektu społecznego – przypomnienie

Zasoby przekształcane są poprzez działania w produkt, który użytkują odbiorcy projektu

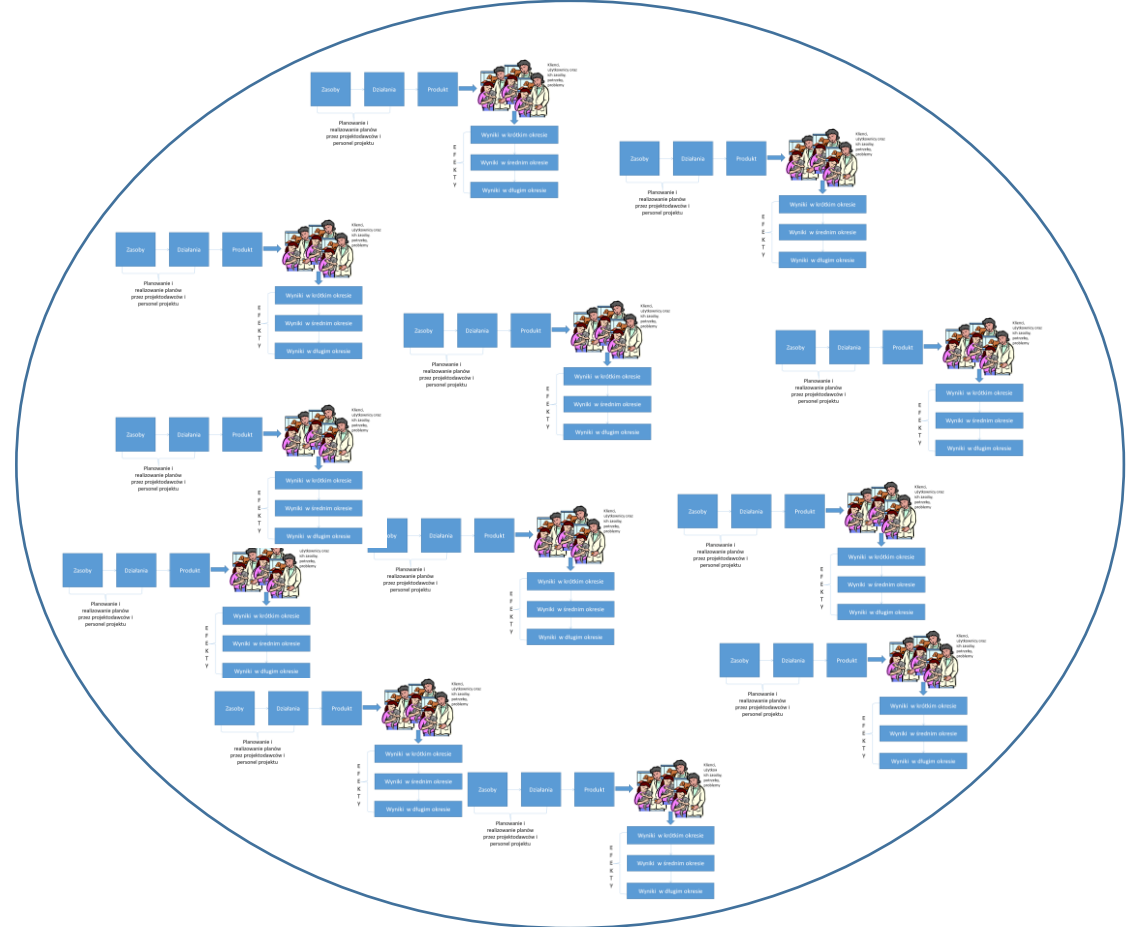
Od pojedynczych projektów (poziom mikro) do wieloprojektowych programów społecznych (poziom mezo)

Program społeczny 1

Program społeczny 1 składa się z projektów realizujących jego cele w różnych lokalizacjach symbolicznie przedstawionych za pomocą podstawowego modelu

Program społeczny 2

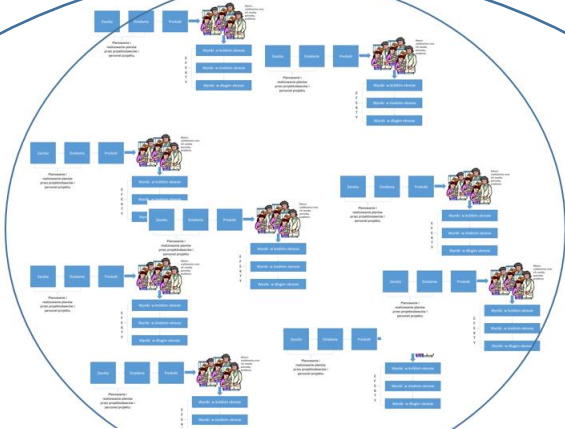
Program społeczny 2 składa się z projektów realizujących jego cele w różnych lokalizacjach symbolicznie przedstawionych za pomocą podstawowego modelu

Od pojedynczych wieloprojektowych programów społecznych do wieloprogramowych polityk społecznych (poziom makro)

Polityka społeczna 2

Polityka społeczna 1

Program społeczny

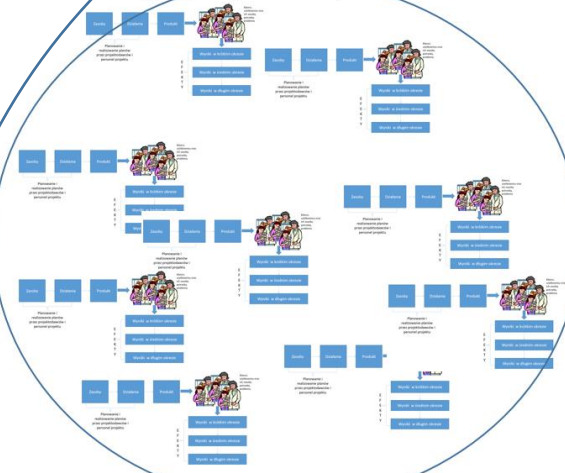
Program społeczny

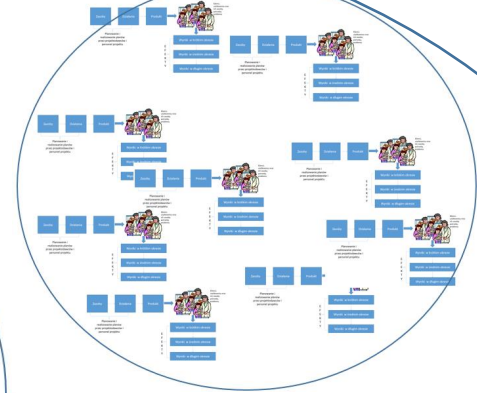
Program społeczny

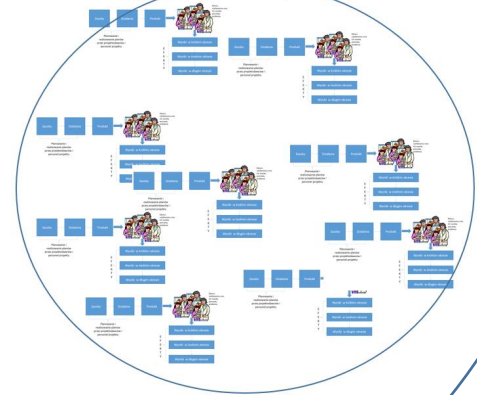
Program społeczny

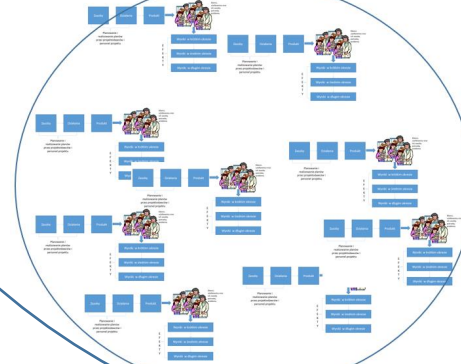
Program społeczny

Program społeczny

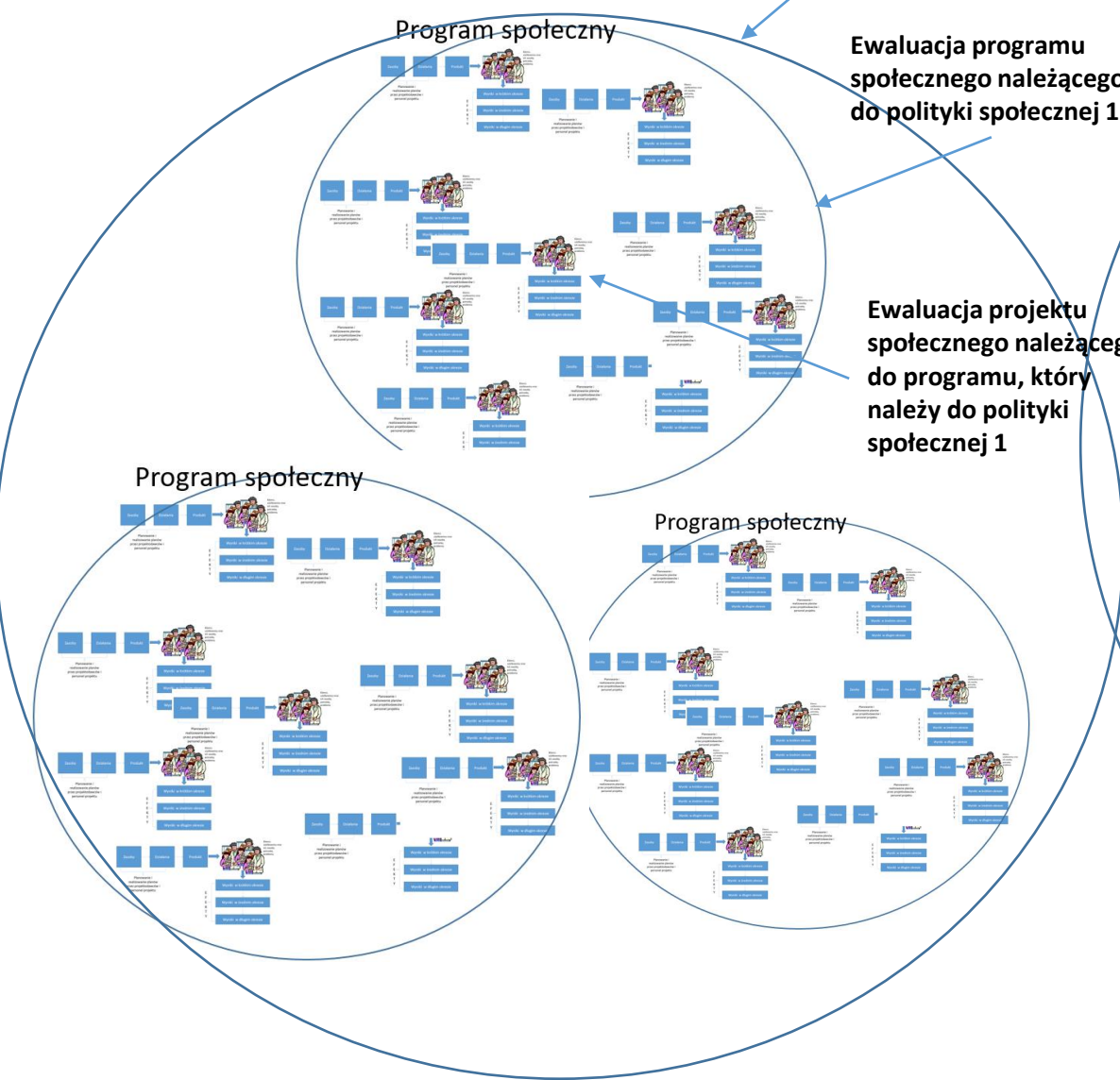
Program społeczny

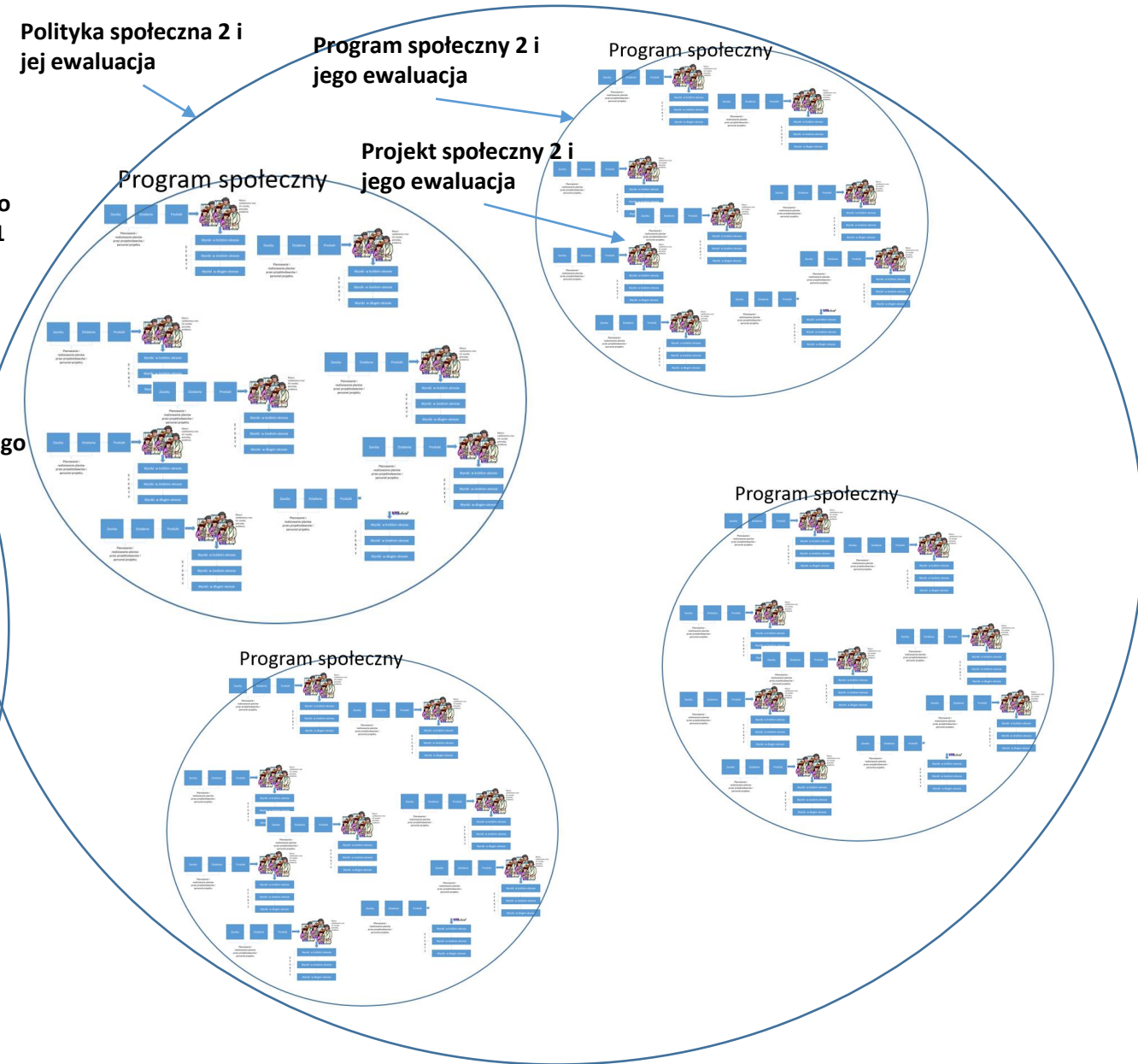
Polityka społeczna jako zbiór programów nastawionych na realizację jej celów

Ewaluacja pojedynczych wieloprojektowych programów społecznych i wieloprogramowych polityk społecznych

Polityka społeczna 1

Polityka społeczna 2

Od ewaluacji projektu społecznego (ewaluacja mikro), przez ewaluację programów społecznych (ewaluacja mezo) do ewaluacji polityki społecznej (ewaluacja makro)

1. **Ewaluacja pojedynczego projektu** dla grupy osób, np. ewaluacja cyklu szkoleń z ICT dla 50 starszych osób
2. **Ewaluacja wielu projektów** należących do jednego programu społecznego, czyli ewaluacja każdego projektu typu 1 (usługa, świadczenie X dla N osób), który należy do określonego programu, np. program usług szkoleniowych dla seniorów
3. **Ewaluacja całościowa jednego programu** społecznego, złożonego z wielu projektów dla grup, czyli ewaluacja programu na podstawie ewaluacji projektów, które się nań składają
4. **Ewaluacja wielu programów społecznych** należących do jednej polityki społecznej, czyli ewaluacja każdego programu, złożonego z wielu projektów, który zaliczono do określonej polityki społecznej, np. polityki senioralnej
5. **Ewaluacja całościowa jednej polityki społecznej**, złożonej z wielu programów, których składowymi były pojedyncze projekty, np. ewaluacja polityki senioralnej na podstawie ewaluacji programów, które się na nią składają
6. **Ewaluacja wielu polityk społecznych...**

Literatura i film z wykładem

- Wywiady wprowadzające w temat ewaluacji
 - [Dbamy o standardy ewaluacji - Rozmowa z Jakubem Wróblewskim z Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego](#)
 - [Karol Olejniczak, "Ewaluacja to żadna wiedza tajemna"](#)
- Krótkie omówienie całości zagadnień ewaluacji w kontekście polityki społecznej: [R. Szarfenberg, Ewaluacja w polityce społecznej, w: J. Męcina, G. Firlit-Fesnak \(red.\), *Polityka społeczna. Podręcznik akademicki*, PWN, Warszawa 2018](#)
- O interwencjach publicznych w ujęciu behawioralnym: [A i R. Szarfenberg, *Behawioralna interwencja publiczna - współczesne ujęcie i Interwencje behawioralne w obszarze usług społecznych i ubóstwa – przykład programu BIAS*, w: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2.0 w perspektywie teoretycznej i praktycznej, ekspertyza 2019.](#)
- [Film z wykładem](#) (z poprzedniej edycji)